

Nutq madaniyati

O'qituvchining nutqi qanday bo'lishi o'quvchilarda havas va hayrat uyg'otadi hamda ularga namuna bo'ladi?

- A) Oddiy va sodda
- B) Murakkab va tushunarsiz
- C) Raso va madaniy
- D) Ilmiy-texnik atamalarga boy

Nutqiy madaniyatni o'rgatishda, til estetikasi tarbiyasida asosiy, jonli ko'rgazmali qurol nima?

- A) Darsliklar
- B) Ko'rgazmali qurollar
- C) O'qituvchining o'zi
- D) Lug'atlar

"Tildan mohirona foydalanish hadisini olmagan, demakki, chinakam madaniy nutq malakasini egallamagan o'qituvchining darsdagi nutqi qanday bo'ladi?"

- A) Ta'sirchan va boy
- B) O'tmas, nochor va rangsiz
- C) Jiddiy va rasmiy
- D) Tushunarli va ravon

"Til nutqning olatidur (qurolidur)..." deb yozgan Alisher Navoiyning asari qaysi?

- A) "Hayrat ul-abror"
- B) "Mahbub ul-qulub"
- C) "Lison ut-tayr"
- D) "Mezon ul-avzon"

Qadimgi yunon donishmandi Aristotelning "Ritorika" kitobida nutqning asosiy fazilati nima ekanligi ta'kidlanadi?

- A) Qisqaligi
- B) Aniqligi
- C) Rasmiyligi
- D) Mantiqiyliigi

Yevropa tilshunosligida til va nutqni farqlash zaruriyatini ilmiy-nazariy jihatdan tadqiq etgan mashhur shveysar tilshunosi kim?

- A) Ferdinand de Sossyur
- B) Vilgelm fon Gumbold
- C) Benjamin Li Uorf
- D) Benedetto Kroche

Ferdinand de Sossyur nuqtai nazarida "til" nima hisoblanadi?

- A) Individual faoliyat
- B) Nutqiy faoliyatning eng muhim qismi, ijtimoiy hodisa

- C) Faqat nutq organlarining harakati
- D) Psixofizik fan

Til va nutq o'rtasidagi farq F. de Sossyur tomonidan qaysi o'yin misolida tushuntirilgan?

- A) Shaxmat
- B) Basketbol
- C) Futbol
- D) Voleybol

"Til madaniyati" nimani ifodalaydi?

- A) Tildan foydalanish mahoratini
- B) Tilda potensial mavjud bo'lgan ifoda shakllarini
- C) Tilning normallashtirish, boylik darajasini
- D) Fikr uchun eng uyg'un so'zlarni tanlay bilishni

Nutq madaniyati nima?

- A) Tilning estetik imkoniyatlari
- B) Tilning ijtimoiy hodisa ekanligi
- C) Tildan maqsadga muvofiq va ta'sirchan foydalana olishni ta'minlaydigan ko'nikma va bilimlarning jami
- D) Nutqni faqat ilmiy uslubda tuzish mahorati

"Tillar xilma-xilligi ayni bir narsani turli tovushlar bilan ifodalash emas, balki bu narsani ko'rishning farqliligi natijasidir", - deb aytgan atoqli olmon olimi kim?

- A) Ferdenand de Sossyur
- B) Vilgelm fon Gumbold
- C) Benjamin Li Uorf
- D) Karl Fossler

Ma'lumotga ko'ra, sun'iy tillarda til (nutq) madaniyati muammosiga ehtiyoj yo'qligining sababi nima?

- A) Ular kam rivojlanganligi uchun
- B) Ular faqat ma'lum bir xalqqa tegishli bo'lgani uchun
- C) Ularda ifoda tanlash imkoniyati mavjud emasligi uchun
- D) Ular faqat ilmiy maqsadlarda qo'llanilgani uchun

Olim R.A. Budagovning fikriga ko'ra, tilning estetik vazifasi qanday talqin qilinadi?

- A) Faqat badiiy adabiyotga xos
- B) Faqat ilmiy nutqqa xos
- C) Aloqa (kommunikatsiya) jarayonida qo'shimcha vazifani bajarish qobiliyatiga ega
- D) Asosiy vazifasi emas

"Estetiklik" tushunchasi "go'zallik", "nafosat" tushunchalariga qaraganda qanday ma'no kasb etadi?

- A) Kengroq va rang-barang
- B) Torroq va aniqroq
- C) O'xshash
- D) Kamroq ahamiyatli

Nutqning ma'naviyligini ta'minlaydigan kommunikativ sifatlar qatoriga nimalar kiradi?

- A) To'g'rilik, aniqlik, mantiqiylik, ifodalilik, boylik, soflik, jo'yalilik
- B) Rasmiylik, qattqlik, soddalik
- C) Murakkablik, notanish so'zlarga boylik, hissiy notekislik
- D) Jo'nlik, g'alizlik, betartiblik

O'qituvchi kasbining asosiy quroli nima?

- A) Kichik doska
- B) Kitob
- C) Til
- D) Kompyuter

Atoqli olmon olimi Vilgelm fon Gumboldning fikriga ko'ra, tillarning xilma-xilligi nimaning natijasidir?

- A) Turli tovushlar bilan ifodalashning
- B) Bir narsani ko'rishning farqliligi
- C) Turli millatlarning madaniyatiga bog'liqligi
- D) Turli yozuv turlari

Matnda ta'kidlanishicha, nutqiy madaniyatni o'rgatishda eng asosiy va jonli ko'rgazmali qurol kim?

- A) O'quvchi
- B) O'qituvchining o'zi
- C) Darslik
- D) Ko'rgazmali qurollar

Alisher Navoiyning "Mahbub ul-qulub" asarida til va nutq munosabati haqida qanday fikr berilgan?

- A) Nutq tilsiz mavjud bo'la olmaydi
- B) Til nutq uchun quroldir
- C) Nutq tilning o'zini ifodalaydi
- D) Til va nutq bir xil tushunchalardir

"Ona tili va miya. Yapon olimining g'aroyib kashfiyoti" nomli maqola kimga tegishli?

- A) Benedetto Kroche
- B) Ferdinand de Sossyur

- C) Govard Brabin
- D) Vilgelm fon Gumbold

Matnda tilning muhim vazifalaridan biri sifatida, uning go'zallikni ifodalashi – ya'ni qaysi vazifasi haqida so'z yuritiladi?

- A) Kommunikativ
- B) Estetik
- C) Kognitiv
- D) Eksperimental

Nutq madaniyati tushunchasi tilshunoslikda qanday ma'nolarda qo'llaniladi?

- A) Faqat nutqning to'g'riligi
- B) Faqat nutqning aniqligi
- C) Ikki xil ma'noda: bilimlar jami va tilshunoslik bo'limi sifatida
- D) Faqat estetik hodisa sifatida

O'qituvchi nutqidagi qanday kamchilik o'quvchining diqqatini bo'lib, o'quv jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatadi?

- A) To'g'ri nafas olmaslik
- B) Ovoz tembridagi sifatli ekanligi
- C) Juda past ovozda gapirish
- D) Ovozning to'g'ri balandlikda bo'lishi

O'qituvchi nutq madaniyati kursining asosiy vazifalaridan biri nima?

- A) O'quvchilarni faqat nutqning to'g'riligi bilan tanishtirish
- B) Talabalarda til vositalaridan maqsadga muvofiq foydalanish malakasini shakllantirish
- C) Faqat yozma nutqni takomillashtirish
- D) Nutq texnikasini o'rganmaslik

Nutqning ma'naviyligini ta'minlaydigan asosiy kommunikativ sifatlar qatoriga qaysilar kiradi?

- A) Qisqalik, balandlik, tezlik
- B) To'g'rilik, aniqlik, mantiqiylik, ifodalilik, boylik, soflik, jo'yalilik
- C) Rasmiylik, ilmiylik, badiiylik
- D) Ovoz tembri, nafas olish, pauza

Matnda qayd etilishicha, qaysi kommunikativ sifat boshqa barcha sifatning poydevori hisoblanadi?

- A) Aniqlik
- B) Ifodalilik
- C) To'g'rilik
- D) Mantiqiylik

Nutqning to'g'riligi nimaga muvofiqligi bilan belgilanadi?

- A) Mantiqiy qoidalariga
- B) O'quvchining saviyasiga
- C) Adabiy til me'yorlariga
- D) Badiiy uslubga

Nutqning aniqligi deganda nima tushuniladi?

- A) Fikrni qisqa jumalarda ifodalash
- B) Fikrni faqat bitta so'z bilan bayon etish
- C) So'zlarning predmet va hodisalarga munosabati
- D) Nutqning baland ovozda bo'lishi

So'zning ma'no noaniqligi qanday yuzaga keladi?

- A) Sinonimlarni noto'g'ri qo'llash
- B) So'zning lug'aviy ma'nosini bilmaslik
- C) O'quvchilarga qarab gapirmaslik
- D) Ilmiy so'zlarni ishlatish

"Uning qilmishlari to'g'ri kelmaydi" jumlasida matnga ko'ra qanday noaniqlikni o'z ichiga oladi?

- A) Mantiqiy xato
- B) Frazemalar bilan bog'liq noaniqlik
- C) So'zning lug'aviy ma'nosini bilmaslikdan kelib chiqqan xato
- D) Sintaktik noaniqlik

Matnda keltirilgan ma'lumotga ko'ra, nutqning mantiqiyligi nima bilan belgilanadi?

- A) So'zlarning grammatik shakli
- B) Nutqning o'z ichki tuzilmasi
- C) Nutqning tinglovchiga ta'siri
- D) Nutqning to'g'ri talaffuzi

Nutqning mantiqiyligi nuqtai nazaridan uning yuzaga chiqishini ta'minlovchi omil nima?

- A) So'zning to'g'ri ma'nosi
- B) So'zlarning sintaktik bog'lanishi
- C) So'zlarning semantikasi
- D) Yozma nutqning tuzilishi

Ifodalilik nima bilan bog'liq bo'lib, nutqning ta'sirchanligini ta'minlaydi?

- A) Nutqning to'g'riligi
- B) Nutqning mantiqiyligi
- C) Nutqning emotsional va baholash komponentlari
- D) Nutqning aniqligi

Matnda keltirilgan misolga ko'ra, o'qituvchining darsdagi notiqligi (ifodaliligi) qanday namoyon bo'ladi?

- A) Faqat ovoz balandligida
- B) Faqat yuz ifodasida
- C) Matn mazmunini to'la va jonli yetkazishda
- D) Murakkab jummalarni ishlatishda

Nutqning boyligi deganda nima tushuniladi?

- A) Juda ko'p so'z ishlatish
- B) Bir xil ma'noli so'zlarni ishlatmaslik
- C) Turli ma'no va vazifani bajaruvchi vositalarni ishlatish
- D) Faqat kitobiy so'zlardan foydalanish

Nutqning sofliigi deganda nima tushuniladi?

- A) Nutqning to'g'ri talaffuzi
- B) Nutqning begona, keraksiz so'zlar (varvarizmlar, jargonizmlar, vulgarizmlar)dan xoli bo'lishi
- C) Nutqning mantiqiy tuzilishi
- D) Nutqning faqat adabiy til me'yorlariga asoslanishi

Ma'lumotga ko'ra, nutqning jo'yaliligi nima bilan belgilanadi?

- A) Grammatik qoidalarga rioya qilish
- B) Nutqning tinglovchiga va vaziyatga mosligi
- C) Fikrni qisqa ifodalash
- D) Nutqning baland ovozda bo'lishi

Matnda keltirilgan "Urtoq rafiqam! Ijzat berasiz,..." misoli qaysi nutqiy sifatning buzilganini ko'rsatadi?

- A) Nutqning boyligi
- B) Nutqning jo'yaliligi
- C) Nutqning sofliigi
- D) Nutqning mantiqiyiligi

Kommunikativ sifatlar yig'indisi nutqning nimaga erishishini ta'minlaydi?

- A) Qisqaligiga
- B) Tushunarsizligiga
- C) Ta'sirchanligiga
- D) Rasmiyligiga

Nutqiy noaniqliklar asosan nima tufayli yuzaga keladi?

- A) So'zlovchining yoshi tufayli
- B) So'zlovchining lug'at boyligi pastligi tufayli
- C) Gap tuzish qoidalarini bilmaslik
- D) Fikrning mantiqiy ketma-ketligi buzilishi

"Uning yuzi tabassum edi" kabi noto'g'ri qo'llanilgan so'z nutqning qaysi sifatiga xalal beradi?*

- A) Nutqning to'g'riligi
- B) Nutqning aniqligi
- C) Nutqning mantiqiyligi
- D) Nutqning boyligi

Nima uchun professional faoliyatda mantiqiy va izchil nutq muhim ahamiyat kasb etadi?

- A) Chunki u tinglovchiga ta'sir ko'rsatadi.
- B) Chunki u murakkab fikrni yetkazishga yordam beradi.
- C) Chunki u o'qituvchining bilimdonligini ko'rsatadi.
- D) Yuqorida sanalganlarning barchasi

Nutqning sofligini buzuvchi omillarga nimalar kiradi?

- A) Aytilayotgan gapning to'g'ri bo'lishi
- B) Shevaga oid so'zlar, jargonizmlar, varvarizmlar
- C) Nutqning balandligi va tembri
- D) Mantiqiy ketma-ketlik

Nutqning jo'yaliligini buzishga qanday misollar keltirilgan?

- A) So'zning noto'g'ri ma'noda ishlatilishi
- B) So'zlarning grammatik shaklining noto'g'ri bo'lishi
- C) Ilmiy yoki rasmiy uslubni kundalik hayotda qo'llash
- D) Nutqning mantiqiy bo'lmasligi

"Kollektivimizdagi mavjud g'ayrat-shijoatni ko'tarish bo'yicha konkret masalalar bilan tanishdik" kabi iboralar nutqning qaysi sifatini buzadi?

- A) Nutqning sofligi
- B) Nutqning aniqligi
- C) Nutqning to'g'riligi
- D) Nutqning ifodaliligi

Qadimgi yunon donishmandi Aristotelning "Ritorika" kitobida nutqning asosiy fazilati nima ekanligi ta'kidlanadi?

- A) Qisqaligi
- B) Aniqligi
- C) Rasmiyligi
- D) Mantiqiyligi

Nutqning aniqligi nima uchun muhim?

- A) Fikrni tezroq yetkazish uchun
- B) Nutqning rasmiy uslubini ta'minlash uchun
- C) Fikrning tinglovchi tomonidan to'la va aynan anglanishi uchun
- D) Nutqni boyitish uchun

Soʻzning maʼnosini bilmaslik yoki uni notoʻgʻri qoʻllash nutqning qaysi sifatiga salbiy taʼsir koʻrsatadi?

- A) Toʻgʻriligi
- B) Joʻyaliligi
- C) Sofligi
- D) Aniqiligi

Koʻp maʼnoli soʻzlarni nutqda qanday qoʻllash nutqning aniqligini taʼminlaydi?

- A) Kontekstdan qatʼi nazar ishlatish
- B) Yolgʻiz oʻzi qoʻllash
- C) Kontekstga mos holda ishlatish
- D) Lugʻaviy maʼnosini oʻzgartirib ishlatish

Nutqning mantiqiyliги nimaga muvofiqligi bilan belgilanadi?

- A) Nutqning tashqi tuzilmasiga
- B) Nutqning ichki tuzilmasi, qismlari va elementlari orasidagi bogʻliqlik
- C) Soʻzlarning grammatik shakllari
- D) Nutqning tinglovchiga taʼsiri

Yuzaga kelgan vaziyat yoki muhitga mos holda soʻz tanlash nutqning qaysi sifatini taʼminlaydi?

- A) Toʻgʻriligini
- B) Boyligini
- C) Joʻyaliligini
- D) Sofligini

Yaxshi nutqning muhim sharti boʻlgan soflik deganda nima tushuniladi?

- A) Nutqning mantiqiy boʻlishi
- B) Nutqning begona, gʻaliz soʻzlardan xoli boʻlishi
- C) Nutqning ovoz balandligi
- D) Nutqning tezligi

Oʻzbek adabiy tiliga xos boʻlmagan, chet el tillaridan oʻzlashtirilgan, nutqda meʼyorida ortiqcha qoʻllaniladigan soʻzlar qanday ataladi?

- A) Jargonizmlar
- B) Vulgarizmlar
- C) Varvarizmlar
- D) Iboralar

Nutqning "joʻyaliligi" nimaga bogʻliq?

- A) Nutqning grammatik xatosiz boʻlishiga
- B) Nutqning vaziyat va tinglovchiga mosligiga
- C) Nutqning qisqaligiga
- D) Nutqning taʼsirchanligiga

Nutqning sofligini buzuvchi omillarga nimalar kiradi?

- A) Sinonimlar
- B) Frazeologizmlar
- C) Jargonizmlar va vulgarizmlar
- D) Ilmiy atamalar

Alisher Navoiyning ruboiysida "may" soʻzi ramziy maʼnoda nimani bildiradi?

- A) Ichkilikni
- B) Haqiqat maʼrifatini
- C) Jannatdagi sharobni
- D) Faqat bir ichimlikni

Soʻzlovchining oʻz nutqidagi keraksiz takroriy soʻzlarni qoʻllashi (masalan, "xullas", "demakki" kabi) nutqning qaysi sifatiga salbiy taʼsir koʻrsatadi?

- A) Nutqning aniqligiga
- B) Nutqning boyligiga
- C) Nutqning sofligiga
- D) Nutqning mantiqiylikiga

Nima uchun baʼzi yoshlar Navoiy sheʼrlarini notoʻgʻri tushunishlari mumkin?

- A) Sheʼrning vaznini bilmaganliklari uchun
- B) Sheʼrdagi ramziy va majoziy maʼnolarni anglamaganliklari uchun
- C) Sheʼrning mavzusini qiziqarli topmaganliklari uchun
- D) Sheʼrning qofiyasini topa olmaganliklari uchun

Navoiyning ruboiysida "mayxona" soʻzi ramziy maʼnoda nimani bildiradi?

- A) Ichkilikxona
- B) Doʻstlar uyi
- C) Haqiqat oshiqlarining vaslgohi
- D) Shoir yashaydigan joy

"Oʻqituvchi nutqining madaniyati" haqida gap ketganda, nutqning ifodaliligi nimani anglatadi?

- A) Fikrning qisqa va loʻnda yetkazilishi
- B) Nutqning taʼsirchanligi va uning tinglovchiga hissiy taʼsir koʻrsatishi
- C) Nutqning faqat ilmiy atamalardan iborat boʻlishi
- D) Nutqning rasmiy va qatʼiy boʻlishi

Nutqning aniqligi va mantiqiyliqi bir-biriga qanday bogʻliq?

- A) Ular bir xil maʼnoni anglatadi
- B) Aniq fikr har doim mantiqiy boʻladi
- C) Nutq aniq boʻlishi uchun avval mantiqiy boʻlishi kerak
- D) Nutqning aniqligi mantiqiylikdan mustasno

"Til va nutq" tushunchalari o'rtasidagi farqni ilmiy-nazariy jihatdan o'rgangan mashhur shveysar tilshunosi kim?

- A) Vilgelm fon Gumbold
- B) Ferdinand de Sossyur
- C) Aristotel
- D) Alisher Navoiy

Nutqning to'g'ri va to'liq anglanishi uchun zarur bo'lgan sifat nima?

- A) Ta'sirchanlik
- B) Mantiqiylik
- C) Ravonlik
- D) Ovoz ohangi

Nutq mantiqiyligining asosiy o'lchovi nima hisoblanadi?

- A) Fikrning emotsional ifodalanishi
- B) Tildagi so'zlarning to'g'ri yozilishi
- C) Til vositalarining mantiq va to'g'ri tafakkur qonuniyatlariga mos holda mazmunan birikishi
- D) Gaplarning qisqa va lo'nda bo'lishi

B.N. Golovin nutq mantiqiyligini qanday ikkita turga ajratadi?

- A) So'z mantiqiyligi va gap mantiqiyligi
- B) Fikr mantiqiyligi va til mantiqiyligi
- C) Narsa mantiqiyligi va tushuncha mantiqiyligi
- D) Ichki mantiq va tashqi mantiq

Qaysi nutq ko'rinishlarida narsa mantiqiyligidan ataylab voz kechish mumkin?

- A) Ilmiy maqolalar
- B) Kundalik suhbatlar
- C) Ertak, badiiy fantastika, majoziy asarlar
- D) Rasmiy nutqlar

Alisher Navoiy "Majolis un-nafois" asarida hikoya qilgan voqeada Husayn Boyqaro qaysi tushuncha mantiqiyligidagi buzilishni ilg'agan?

- A) "Bulbul yig'layapti"
- B) "Tog' qulog'i eshityapti"
- C) "Yomg'ir rishtasini ushlab, o'zini o'nglab olish"
- D) "Oydin kechada kunduzning g'omini yemoq"

"Buldozer", "Zil" avtomashinamiz miltiqning o'qiday uchadi" jumlasini nimaga misol bo'ladi?

- A) Qisqalik va lo'ndalik
- B) Mantiqqa zid bo'lgan uyushgan bo'laklar
- C) O'xshatish san'ati
- D) Ilmiy nutq uslubi

"Musobaqa va turnir" soʻzlarining uyushgan boʻlaklar sifatida qoʻllanishida qanday xatolik bor?

- A) Ikkala soʻz ham bir xil maʼnoni bildiradi
- B) Ular orasida fonetik muvofiqlik yoʻq
- C) Bu soʻzlar jins-tur munosabatida boʻlib, bir satrda berilgan
- D) Turnir soʻzi musobaqaning maʼnosini toʻldirmaydi

"Tarbiyachi ikki qoʻlini yuqori koʻtarib..." va "Tarbiyachi ikki qoʻlini quyi tushirib..." misollarida qanday xatolik yuzaga kelgan?

- A) Tushuncha mantiqiyligi buzilgan
- B) Lugʻatdagi maʼno notoʻgʻri qoʻllanilgan
- C) Tautologiya mavjud
- D) Soʻz tartibi buzilgan

Nutq mantiqiyligi buzilishining matn sintaksisi darajasidagi sabablaridan biri nima?

- A) Soʻzlarning maʼnosi
- B) Gaplar oʻrtasidagi semantik-sintaktik bogʻlanishning notoʻgʻriligi
- C) Sifatlarning notoʻgʻri qoʻllanishi
- D) Soʻzlarning jarangdorligi

Non-badiiy matnlarning kompozitsion tuzilishi odatda qanday qismlardan iborat boʻladi?

- A) Kirish, asosiy qism va xulosa
- B) Kirish va xulosa
- C) Faqat asosiy qism
- D) Asosiy qism va tahlil

Nutqning boyligi nimaga bogʻliq?

- A) Soʻzlarning toʻgʻri talaffuziga
- B) Nutqning tezligiga
- C) Unda tilning turli xil unsurlaridan qanday foydalanilganiga
- D) Gaplarning qisqa boʻlishiga

Nutqda bitta til unsurining koʻp takrorlanishi qanday holatga olib keladi?

- A) Nutqning kambagʻallashuviga
- B) Nutqning taʼsirchanligini oshirishiga
- C) Nutqning ravon boʻlishiga
- D) Nutqning ilmiy uslubga mos kelishiga

Alisher Navoiyning "Bir deganini ikki demak xush emas, Soʻz chu takror oʻldi, dilkash emas" degan fikri nutqning qaysi sifatiga tegishli?

- A) Nutqning aniqligi
- B) Nutqning toʻgʻriligi

- C) Nutqning boyligi
- D) Nutqning mantiqiyligi

Nutqning boyligini ta'minlash uchun eng qulay uslub qaysi?

- A) Rasmiy uslub
- B) Ilmiy uslub
- C) So'zlashuv uslubi
- D) Badiiy uslub

Qaysi nutq uslublarida boylikdan ko'ra mantiqiylik va qoliplashganlik ustuvorlik qiladi?

- A) Ilmiy va rasmiy uslub
- B) Badiiy va publitsistik uslub
- C) So'zlashuv va badiiy uslub
- D) Faqat ilmiy uslubda

Qashshoq nutq qanday kamchilikka ega bo'ladi?

- A) Estetik ta'sir quvvatiga ega bo'lmaydi
- B) Tinglovchi uchun tushunarsiz bo'ladi
- C) Grammatik jihatdan noto'g'ri bo'ladi
- D) Ortiqcha so'zlardan iborat bo'ladi

Nutqning boyligi qanday qilib o'zining estetik funksiyasini bajaradi?

- A) Turli so'zlar, ma'nolar va sintaktik tuzilmalardan foydalangan holda
- B) Faqat bir xil so'zlarni qayta-qayta ishlatish bilan
- C) Rasmiy atamalarni ko'proq qo'llash bilan
- D) Nutqda faqat jumalardan foydalanish bilan

Nutqning boyligi nimaga ta'sir qiladi?

- A) Faqatgina nutqning to'g'riligiga
- B) Tinglovchining so'z boyligiga
- C) Nutqning ta'sirchanligi va axborotni to'liq yetkazish imkoniyatiga
- D) Nutqning faqat yozma shakliga

Nutqning jo'yaliligi yo'q joyda qaysi muhim kommunikativ sifatlarning mohiyati yo'qoladi?

- A) Nutqning to'g'riligi va aniqligi
- B) Nutqning ta'sirchanligi va ravonligi
- C) Boylik, aniqlik, ifodaliylik
- D) Nutqning ravonligi va ta'sirchanligi

Kaykovusning "Sizni yaxshi so'z bilan o'rgatg'il va muloyim so'zdan boshqa narsani odat qilmag'il" degan nasihati nutqning qaysi sifatiga tegishli?

- A) Nutqning aniqligi
- B) Nutqning boyligi

- C) Nutqning jo‘yaliligi
- D) Nutqning to‘g‘riligi

Maqolga ko‘ra, "Sizning so‘zingiz ____ bo‘lsin". Nuqtalar o‘rnini to‘ldiring.

- A) O‘tkir
- B) Muloyim
- C) Qisqa
- D) Aniq

Nutqning jo‘yaliligi nima bilan belgilanadi?

- A) Nutqning o‘z o‘rnida, maqsadga muvofiq bo‘lishi bilan
- B) Nutqning uzunligi bilan
- C) Nutqning yozma yoki og‘zaki shaklda bo‘lishi bilan
- D) So‘zlarning ma'nosi bilan

S. Jo‘raev va H. Qodirovning bolalar uchun yozilgan qo‘llanmasida qaysi iboralar jo‘yalilikdan mahrum, deb aytiladi?

- A) "Salom, do‘stlar!"
- B) "Katta rahmat!"
- C) "Sog‘likda ko‘rishaylik! Omon bo‘lsak, albatta, ko‘rishamiz!"
- D) "Assalomu alaykum!"

Nutqning ifodaliyligi qaysi boshqa sifat bilan ba'zan birga tushuniladi?

- A) Jo‘yalilik
- B) Mantiqiylik
- C) Ta'sirchanlik
- D) To‘g‘rilik

Nutqning barcha kommunikativ sifatlari qaysi umumiy maqsadni amalga oshirishda ishtirok etadi?

- A) Nutqni qisqartirish
- B) Tinglovchi yoki o‘quvchi ongi, qalbiga ta'sir etish
- C) Nutqni rasmiy uslubga moslashtirish
- D) Fikrlarni qoliplash

Nutqning ta'sirchanligini ta'minlashda qaysi sifat hal qiluvchi o‘rin tutadi?

- A) Nutqning jo‘yaliligi
- B) Nutqning boyligi
- C) Nutqning ifodaliyligi
- D) Nutqning to‘g‘riligi

Nutqning ifodaliyligi nima sababdan yuzaga keladi?

- A) Gaplarning uzunligidan
- B) Tushunarsiz so‘zlardan
- C) O‘quvchi yoki tinglovchida qizg‘in qiziqish uyg‘otuvchi tarkib va qurilishdan

D) Rasmiy atamalarni ishlatishdan

Nutqning ifodaliyligi o'z-o'zidan, tasodifan paydo bo'ladimi?

- A) Ha, har doim
- B) Yo'q, doimiy izlanish va ijodiy mehnat natijasidir
- C) Ba'zan
- D) Faqat yozma nutqda

Nutqning ifodaliyligiga erishish uchun qanday usullardan foydalaniladi?

- A) Faqat grammatik qoidalarni qo'llash
- B) So'zlarni tartibsiz joylashtirish
- C) So'zlarning ma'nosini chuqurlashtirish, tasviriy vositalar va sintaktik usullardan foydalanish
- D) Jummalarni iloji boricha uzun qilish

O'zbek nutq madaniyatida ifodali nutqqa erishishda qaysi turkum so'zlar muhim rol o'ynaydi?

- A) Otlar
- B) Fe'llar
- C) Sifat va ravishlar
- D) Sonlar

P. Tursun "O'qituvchi" asarida o'qituvchi obrazini qaysi so'zlar yordamida ifodali tasvirlagan?

- A) "Katta, baquvvat"
- B) "Qahva rang, keng, chuqur, o'ychan ko'zlar"
- C) "Sokin, xotirjam"
- D) "Sevimli, mehribon"

Ifodali nutqqa erishishda sintaktik sathning qaysi usullari muhim?

- A) Faqat ko'pga bog'langan qo'shma gaplar
- B) Faqat sodda gaplar
- C) Gap bo'laklarining inversiyasi, so'z takrorlari, ritorik so'roq gaplar va undov gaplar
- D) Faqat ravishlar

Tasviriy vositalar va usullarning me'yoridan ortiqcha qo'llanilishi nutqning qaysi jihatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi?

- A) To'g'riligi
- B) Mantiqiyligi
- C) Ta'sirchanligi
- D) So'fligi

Tasviriy vositalar va usullarning me'yoridan ortiqcha ishlatilishi nutqni qanday holatga olib keladi?

- A) Ravonlik
- B) Chuqmalashuv
- C) Mantiqiylik
- D) Qisqalik

Quyidagi jumladan qaysi biri sintaktik inversiyaga misol bo'ladi?

- A) Bugun men maktabga bordim.
- B) Maktabga bordim men.
- C) Chiqib ketdi uyidan, o'qigan, savodli bola.
- D) Bugun juda yaxshi kun.

"Ona yuragida" iborasida ifodaliylik qanday yuzaga keladi?

- A) Faqatgina so'z turkumi yordamida
- B) So'zning lug'aviy ma'nosini kengaytirib, yangi ma'no yuklash bilan
- C) So'z tartibini o'zgartirish bilan
- D) Grammatik qoidalarni qo'llash bilan

Nutqning ifodaliyligi qaysi nutq uslublariga ko'proq xos?

- A) Rasmiy uslub
- B) Ilmiy uslub
- C) Badiiy va publitsistik uslublar
- D) So'zlashuv uslubi

Nutqning ifodaliyligini ta'minlashda qanday usuldan foydalanish nutqni "chuqur" qiladi?

- A) Yaxshi talaffuzdan
- B) Gaplarni qisqartirishdan
- C) Fikrni tasviriy-hissiy obrazlar orqali yetkazishdan
- D) So'zlarning lug'aviy ma'nosini saqlab qolishdan